

کابینه‌ای که
انتظاری را نداشتیمسمیه متقی
دبیر گروه سیاست

پس از یک ماه و اندکی که از انتخابات ریاست جمهوری چهاردهم گذشت، بالاخره اسامی وزرای پیشنهادی مسعود پزشکیان اعلام و در اختیار مجلس قرار گرفت. طی همه این روزها سازوکار جدیدی از سوی او و اطرافیان برای تعیین وزرا تشکیل شد و مسیر از دادن فراخوان به تشکل‌ها و چهره‌های سیاسی آغاز شد و با تشکیل کمیته و کارگروه ارزیابی پیشنهادات برای وزارتخانه‌ها و شورای راهبری به ریاست محمدجواد ظریف ادامه پیدا کرد. در پی همین سازوکار بود که کم‌کم این تصور که شاهد تحقق اولین وعده پزشکیان در محافل گوناگون روح‌یافت‌وهمه‌منتظر انتشار لیست وزرای «دولت وفاق ملی» بودند، طی همه این روزها بسیاری از رسانه‌ها و بخشی از جامعه پیگیر لحظه به لحظه اخبار این تشکیلات تازه تاسیس شدند و به دنبال تحقق آن نگاه کارشناس محور با رویکرد تحقق عدالت هر جا که شد به مخالفت با سهم خواهان پرداختند و در برابر از تبعیض مثبت برای زنان و اهل تسنن و اقلیت مذهبی حمایت کردند اما در نهایت انتشار لیست وزرای پیشنهادی برای آن جامعه امیدوار به تغییر و اصلاح با بهت بسیار همراه بود. چنانچه اگر به لیست انتشار یافته نگاهی بیاندازیم، هم فشار سیاسی جریان حاکم و هم دخل و تصرف در آن محرز است. چنانچه در این لیست از میان اصلاح‌طلبان پیشرو تنها نام محمدرضا ظفرقندی به‌عنوان وزیر بهداشت آمده است؛ چهره‌ای که در تمام روزهای فعالیت کمیته‌ها و شورای راهبری نامش در میان گزینه‌های مورد بررسی این تشکیلات بود و در کنار عبدالناصر همتی، وزیر پیشنهادی اقتصاد و غلامرضا نوریز قزلقچه، وزیر جهاد کشاورزی که از حزب کارگزاران در این لیست قرار دارند، عملاً همین ۳ گزینه اصلاح‌طلبانی هستند که تشکیلات آنها در چارچوب جبهه اصلاحات پزشکیان را به‌عنوان گزینه خود در انتخابات معرفی و حمایت کرده‌اند. همچنین اگر برخی وزرای پیشنهادی که نه‌سالگر و نه اصلاح‌طلب هستند مانند احمد میدری، ستار هاشمی، محسن پاک‌نژاد و فرزانه صادق مالوآجارد و سیدمحمداتابک را هم به‌عنوان گزینه‌های متاثر از نگاه کارشناسی کارگروه‌ها بدانیم.

بقیه گزینه‌ها به نظر می‌رسد بیشتر متأثر از بحث‌ها و ارزیابی‌های سیاسی بوده‌اند. چنانچه از نزدیکان حسن روحانی و دولت، او، سیدعباس صالحی و سیدرضا صالحی امیری، حسین سیمایی صراف و سیدعباس عراقچی و از جریان اصولگرایی هم اسکندر مومنی، احمد دنیامالی، عباس علی‌آبادی به طور مشخص و سیداسماعیل خلیف و عزیز نصیرزاده همسوا با این جریان شناخته می‌شوند و اگر چه وابستگی جریانی و فعالیت امین حسین رحیمی در جایگاه وزیر پیشنهادی دادگستری مشخص نیست، اما توجه به سابقه فعالیتش احتمالاً نزدیک به غلامحسین محسنی‌آزهی، رئیس قوه قضائیه فعلی که تا پیش از این چهره‌های اصولگرا بوده است، محسوب می‌شود.

البته که رئیس جمهوری در انتخاب اعضای کابینه‌اش اختیار تام دارد و البته که نبود تحزب به معنای واقعی پیش‌بینی تصمیم‌رئوسای دولت را در کشور ما عملاً غیرممکن کرده است؛ اما طی روزهای اخیر اخباری بر تحمیل نظر به پزشکیان از سوی چهره‌های اصلاح‌طلب رسانه‌ای شده و جبهه اصلاحات هم با پیامی از بروز این رخداد و اخبار آن ابراز نگرانی کرده بود. حالا هم که چنین چیدمان کابینه‌ای با آن نگاهی که در دوره تبلیغات انتخابات از مسعود پزشکیان حاصل شد، چندان سختی ندارد و فقط امیدوار باید بود که پزشکیان بدانند در چه‌وادی با چه گروهی وارد شده است و بتواند در جایگاه مدیر همانطور که گفته است ثبات قدم داشته باشد. اگر چه

همه از محدودیت‌ها و موانع پیش روی رؤسای جمهوری در تعیین کابینه و وزرا خبر داریم اما پزشکیان فراموش نکنند که مردم به دنبال مقابله با جریان ضدتوسعه، رفع فیلترینگ و حل مسئله حجاب و بهبود روابط با جهان که در سخنان او به کرات آمده است و البته غالب کردن نگاه کارشناسی بر تصمیمات دولت به‌اواری داده‌اند. اگر او تصور این است که با این وزرا و دادن وزارتخانه‌های کلیدی به جریان غیرهمسو می‌تواند در مسیری که در همه روزهای تبلیغات و پس از آن برای مردم ترسیم کرده است، گام بردارد که ما برایش آرزوی موفقیت می‌کنیم و اما اگر نمی‌تواند، حواسش به آینده‌هایی که در پس این روند ممکن است نامید شود و نارضایتی‌ای که در پی‌اش می‌آید باشد. چنانچه در همین چند ساعت گذشته پس از اعلام لیست وزرای پیشنهادی و دل‌سردی ایجادشده از پس آن برخی اصلاح‌طلبان از «بن‌بست اصلاح‌طلبی متعارف»، «نمره مردودی رئیس جمهوری» و نگرانی از «تداوم وضع موجود به جای تغییر» سخن گفتند.

نظر
خواهی

نگرانی از عدم انسجام در دولت

ارزیابی کارشناسان از لیست وزرای پیشنهادی مسعود پزشکیان برای دولت چهاردهم

برآورده کرده است و جقدر در مسیر گفتمان مطرح شده از سوی پزشکیان است؛ موضوعی است که هم‌میهن برای ارزیابی آن به سراغ کارشناسان سیاسی در جریان‌های مختلف رفته است. از غلامحسین کرباسچی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب و مدیرمسئول روزنامه هم‌میهن، محمد نعیمی پور، فعال سیاسی اصلاح‌طلب و نماینده مجلس ششم، جواد هروی، سخنگوی حزب اعتدال و توسعه و حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، فعال سیاسی اصولگرا و نماینده ادوار مجلس نظرخواهی شده است که در ادامه می‌آید.

گروه سیاست: لیست وزرای پیشنهادی دولت چهاردهم روز گذشته از سوی مسعود پزشکیان، رئیس جمهوری در اختیار مجلس قرار گرفت تا در اسرع وقت بررسی و جلسه رای اعتماد آنها برگزار شود. براساس سازوکاری که پزشکیان در نظر گرفته بود، قرار بر این شد او که دولتش را دولت وفاق ملی عنوان کرده بود با تشکیل کارگروه‌های ارزیابی گزینه‌های پیشنهادی و شورای راهبری، لیستی از تهریه و اعضای دولتش را معرفی کند اما با انتشار اسامی این لیست و انتشارهای بسیاری نسبت به آن آغاز شد. اینکه این لیست جقدر انتظارات را

تکمیل: ایستا

چقدر انتظار بسته شدن چنین لیستی برای وزرای پیشنهادی را داشتید؟ نقاط ضعف و قوت لیست پیشنهادی چیست؟ چرا جای جوانان و اقلیت‌ها خالی ماند؟

محمد نعیمی پور: احتمال می‌دادم حدود ۵۰-۶۰ درصد افرادی که در این مدت مطرح بودند، در کابینه حضور داشته باشند. برخی موارد هست که تا نیمه شب شبیه تصور می‌شد

که در کابینه قرار می‌گیرند اما صبح یکشنبه با اسامی جدیدی روبه‌رو شدم که ایهام‌برانگیز بود، به چه دلیل این انتظار را داشته‌ام است؟ که جای سوال دارد. آقای پزشکیان کابینه‌ای چیده که سلاقی مختلف سیاسی در آن حضور دارند. از کابینه مرحوم رئیسی، اصلاح‌طلبان نام‌و‌نشان‌دار و جریان اصولگرایی منتسب به قالیباف در این لیست حضور دارند. در واقع کابینه‌ای معرفی شده که از نظر سیاسی در برگیرنده است. اگر اسم این موضوع را وفاق ملی بگذارند، تمام گروه‌های سیاسی نماینده‌ای در درون هیئت دولت دارند و دغدغه‌های سیاسی و اجرایی آنها در درون هیئت دولت منعکس می‌شود. اما آیا این دولت می‌تواند تا آخر با انسجام کافی کار کند و کارآمدی هیئت وزیران را به دنبال داشته باشد؟ باید صبر کنیم تا مشخص شود مدیریت پزشکیان در هیئت دولت و با یک خط مشی معین وجود خواهد داشت یا خیر؟ انتظارات متفاوت است و به تناسب موضوعات سیاسی نیروهای مختلف برداشته‌ها و تحلیل‌های متفاوتی را در مورد لیست معرفی شده ابراز کرده‌اند. اما پزشکیان تحلیل و نگاه خاص خود را دارد و نباید از او همان انتظار را داشته باشیم که خودمان دوست داریم. در خصوص حضور زنان و جوانان من فکر می‌کنم که خانم بهروز آذر به‌عنوان معاون رئیس جمهوری و زنی جوان در کابینه حضور چشم‌گیری خواهد داشت. خانم فرزانه صادق مالوآجارد نیز به‌نسبت جوان است. حسین افشین هم جوان و خوشنام است. اگر کابینه را فراتر از ۱۹ وزیر ببینیم و معاونان را هم مدنظر قرار دهیم، پزشکیان تا حدودی توانسته پاسخگوی مطالبه حضور زنان و جوانان در کابینه دولت باشد. اگر قرار باشد که در باره اقلیت‌ها صحبت کرده و اهل سنت را اقلیت فرض کنیم که فرض مقبولی نیست. فکر می‌کنم پزشکیان با چالش‌هایی روبه‌رو شده است. البته تنها پزشکیان نیست که باید در این مورد تلاش و جدیت زیادی داشته باشد و فضای سیاسی کشور را آماده کند که شرایط حضور اقلیت‌ها هم فراهم شود، بلکه همه سیاستمداران باید برای شکسته شدن این تابو فعالیت کنند. امیدوارم در انتخاب معاونان وزرا و رؤسای برخی از سازمان‌ها این تقیصه برطرف شود و چند نفر از اقلیت‌ها در این پست‌ها حضور پیدا کنند. متأسفانه هنوز در جمهوری اسلامی، این تابو وجود دارد و امیدوارم در دوره ریاست جمهوری پزشکیان این تابو شکسته شده و افراد لایق و شایسته از اهل سنت بتوانند در پست‌های اجرایی کشور قرار بگیرند.

کابینه نوجه‌گان در کمین است. متأسفانه آنچه که در این کابینه می‌بینیم نوعی نگاه نوجه‌گی است و کمتر کسی را در این لیست می‌بینیم که خودش باشد، اغلب افراد وابسته به یک شخص هستند، حتی وابسته به یک جریان هم نیستند؛ بلکه وابسته به شخص هستند. این افراد شعارهای آقای پزشکیان را عملی نخواهند کرد چرا که از ایشان خط نمی‌گیرند بلکه از بیرون خط می‌گیرند. موضوع دومی که مطرح است، معتقدم مسئولیت تبدیل پیروزی به شکست با آقای ظریف است. آقای ظریف الان نمی‌تواند اعلام کند که من نقش نداشتیم. این کابینه حاصل سازوکاری است که آقای ظریف شکل داد. در انتخابات آقای پزشکیان طرفداران او پیروز شدند و طبق روال گذشته باید خود آنها جمع می‌شدند و کابینه می‌دادند. آقای ظریف کاری را صورت داد که نتیجه آن شکل‌گیری یک سهم‌خواهی از کابینه شد؛ به طوری که معتقدم آقای پزشکیان در کابینه خود اقلیت است. به‌ویژه اینکه معتقدم خیلی سریع یکسری عهدشکنی‌ها در کابینه شکل گرفت، مثل توجه به جوانان، اقلیت‌ها و به‌ویژه توجه به زنان که مطرح کرده بودند و حتی بعید می‌دانم هم‌یک کاندیدای زن نیز تأیید شود و از همین حالا در مجلس دندان نیز کرده‌اند که تنها زن کابینه راه ندهند.

غلامحسین کرباسچی: وقتی ما می‌گوییم که باید این امید را پاس داریم، یعنی اینکه سعی کنیم این امید را در جامعه زنده نگه داریم. به نظر من این اتفاقی که رخ داده است

و عدم حضور جوان‌ها و بانوان که از خاستگاه‌های رای دهندگان بوده، ریشه امید را می‌سوزاند و مردم را ناامید می‌کند و همان دیدگاهی را تقویت می‌کند که مخالفین رای دادن می‌گفتند «فرقی نمی‌کند چه کسی انتخاب شود» و این به نفع کشور نیست. بنابراین من فکر می‌کنم تحت فشار قرار دادن ایشان که از شعارهایش عدول کند و افرادی که آن شعارها را قبول ندارند وارد کابینه کند، به ضرر کل کشور تمام می‌شود. در نقاط مختلف کشور افرادی معترض هستند و در بخش‌های مختلف توقع داشتند که تغییر و تحلی رخ دهد. ما می‌فهمیم که ایشان محظوریت زیادی داشته‌اما این هشدار را می‌دهم که عدم توجه به شعارهای انتخاباتی و خواسته‌هایی که آقای پزشکیان در جامعه احیا کرده، در کل به ضرر کشور خواهد بود و به نفع امنیت و جو سیاسی کشور نیست ولی به هر صورت انتخاب ایشان است و ما به ایشان اعتماد داریم و امیدواریم که ایشان بتوانند با همین همکاران و همراهی مجلس پیش‌بروند و همین همکاران مطابق با شعارها و خواسته‌های ایشان عمل کنند.

غلامحسین کرباسچی:
درخواست‌ها و پیشنهادهای بسیاری وجود داشت و از طرف برخی از مراکز قدرت هم با عنوان ردصلاحیت یا دادن نظریات موافق و مخالف، ایشان را تحت فشار قرار داده بودند و اینطور نیست که بگوییم آزادانه و مطابق با آنچه که خودش فکر می‌کرده مجموعه‌ای را بیرون داده باشد

جواد هروی: آن چیزی که معمولاً در مقطعی خاصی از تاریخ ما رقم می‌خورد، چالش‌های احزاب یا گروه‌های سیاسی نیست، بلکه انتخاب‌های سیاسی است که می‌تواند

سرنوشت‌ساز باشد و به دلیل اینکه جامعه ما در بحث احزاب بسیار ناتوان و ضعیف مانده، متأسفانه تصمیم‌گیری‌های سنگین گاه با وعده‌های انتخابی تناسب ندارد. شاید مهم‌ترین عامل ومشکلی که رؤسای جمهوری در زمان اعلام لیست کابینه به مجلس دارند، نداشتن احزاب در جامعه است و به همین علت است که یک مقوله زشت به نام سهم‌خواهی مطرح می‌شود و دست و پای رئیس جمهوری را می‌بندد. آقای پزشکیان هم از این قضیه مستثنی نبوده است، البته ایشان نسبت به دولت‌های قبلی فرصت کمتری برای انتخاب کابینه داشتند. همه مردم به روشنی می‌دانند که ایشان تحت تأثیر فشارهای مختلف از جانب احزاب، گروه‌های سیاسی و دستگاه‌های مختلف قرار گرفته و به همین جهت است که اعلام اسامی کابینه پیشنهادی با دیدگاه‌های مختلف روبه‌رو شده است، پس بنابراین ضعف این قضیه را من مربوط به رئیس جمهوری نمی‌بینم، بلکه به کالبد نظام سیاسی برمی‌گردد که متأسفانه به دلیل نداشتن سیستم حزبی، این روش مندی را ماند داریم. لذا چیزی که آقای پزشکیان درباره وفاق ملی و احزاب فرآگرم می‌گفت، واقعاً در مقام عمل امری بسیار سخت است. من به‌عنوان یک آدم سیاسی وفردی که در مجلس بوده‌ام، این امر را ساده نمی‌دانم و اگر کسی مدعی باشد که رئیس جمهوری می‌تواند از این آسیب‌ها عبور کند و یک جریانی را ایجاد کند که بتواند همه گروه‌ها را راضی کند، به نظر من حرف اشتباهی است. پس بنابراین فرآیند انتخاباتی ما و نظام‌های سیاسی و احزاب ما مشکل دارد که یک رئیس جمهوری اینگونه زیر منگنه و فشارهای مختلف قرار می‌گیرد. لذا آن چیزی که از دکتر پزشکیان انتظار می‌رفت، عملاً اعلام شد و افرادی که برای دستگاه‌های مختلف اعلام شدند، متناسب با نظام فکری و رویکرد ایشان بوده است ولی با همه این احوال، من تصور این است که آقای پزشکیان به‌رغم تلاش‌هایی که کرده و وعده‌هایی که داده، هنوز جا دارد که به وعده‌های خود عمل کند. نقطه قوت این لیست این است که افرادی در این کابینه حضور دارند که در مقایسه با دوره‌های قبل چهره‌های قوی هستند و فکر می‌کنم نقاط قوت این کابینه از نقاط ضعف آن بیشتر است.

حشمت‌الله فلاحت‌پیشه: همان زمان که آقای پزشکیان گفتند از هر کسی خواستیم آدم معرفی کند و افراد و گروه‌ها آدم‌های خودشان را معرفی کردند، من توثیت زدم و گفتم خطر

